

Европейски съюз

ПРОЕКТ "СИГУРНОСТ ЧРЕЗ ЗАКОНА, ГЪВКАВОСТ ЧРЕЗ
КОЛЕКТИВНО ТРУДОВО ДОГОВАРЯНЕ"

Договор № BG 051-PO001-2.1.03

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА "РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ" 2007-2013

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Системи на заплащане и стимулиране в шивашката индустрия / сектор

Федерация на независимите синдикални организации от леката промишленост

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА
НЕЗАВИСИМИТЕ
СИНДИКАТИ В
БЪЛГАРИЯ

Инвестира във вашето бъдеще!

СОФИЯ 1000
ПЛ. МАКЕДОНИЯ 1
ТЕЛ. 02 4010 540
WWW.KNSB-FLEXICURITY.ORG

Европейски съюз

ПРОЕКТ "СИГУРНОСТ ЧРЕЗ ЗАКОНА, ГЪВКАВОСТ ЧРЕЗ
КОЛЕКТИВНО ТРУДОВО ДОГОВАРЯНЕ"

Договор № BG 051-PO001-2.1.03

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА "РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ" 2007-2013

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА СЕКТОРА

Производството на облекло заема значително място в икономиката и експортните резултати на страната.

Секторът **осигурява най-високата заетост** в индустриалната сфера, въпреки това не е сред приоритетите в икономиката на страната.

Осигурява заетост на над **101 х.** души, предимно жени, обхванати в над 5 хил. шивашки микро, малки и средни предприятия. Спад на наетите спрямо 2006 г. с близо 30 %. В днешните условия, когато се извежда на преден план реиндустриализацията на Европа, тази икономическа дейност може да се окаже един от двигателите за реиндустриализация и икономически растеж, респективно за откриване на нови работни места в България.

Работа на ишлеме - в над 90%, около 10% със собствена марка. Близо 90% от продукцията е износ за страните от ЕС.

Текучество и нискоквалифицирана работна сила - ниско заплащане и непривлекателен труд, дефицит на специалисти –технолози, низови ръководители, работници - оператори на машини

Разходите за обучение и допълнителна квалификация на персонала са символични – 3,20 лв. на 1 наето лице.

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА
НЕЗАВИСИМИТЕ
СИНДИКАТИ В
БЪЛГАРИЯ

Инвестира във вашето бъдеще!

СОФИЯ 1000
ПЛ. МАКЕДОНИЯ 1
ТЕЛ. 02 4010 540
WWW.KNSB-FLEXICURITY.ORG

ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ПРОЕКТ "СИГУРНОСТ ЧРЕЗ ЗАКОНА, ГЪВКАВОСТ ЧРЕЗ
КОЛЕКТИВНО ТРУДОВО ДОГОВАРЯНЕ"

Договор № BG 051-PO001-2.1.03

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА "РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ" 2007-2013

ЕВРОПЕЙСКИЯ СОЦИАЛЕН ФОНД

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Силно ерозиращ фактор за бъдещето на сектора в условията на криза е развихрилата се **сива икономика**, достигаща 30 - 40%.

Осигуряването на МОД дава възможност за двоен стандарт и плащане под масата.

Влияние върху политиката на заплащане имат многобройните малки фирми - предимно от сивата икономика, създаващи нелоялна конкуренция и лош имидж на сектора.

Заплащането на труда не почива на ясни правила и принципи .

Гарантиране свободата на сдружаване.

Недостиг на квалифицирани кадри.

Нерегламентиран и контрабанден внос на облекла и текстил.

Магазини втора употреба.

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА
НЕЗАВИСИМИТЕ
СИНДИКАТИ В
БЪЛГАРИЯ

СОФИЯ 1000
ПЛ. МАКЕДОНИЯ 1
ТЕЛ. 02 4010 540
WWW.KNSB-FLEXICURITY.ORG

ПРОЕКТЪТ СЕ ФИНАНСИРА
ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ
СОЦИАЛЕН ФОНД И
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ПРОЕКТ "СИГУРНОСТ ЧРЕЗ ЗАКОНА, ГЪВКАВОСТ ЧРЕЗ
КОЛЕКТИВНО ТРУДОВО ДОГОВАРЯНЕ"

Договор № BG 051-PO001-2.1.03

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА "РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ" 2007-2013

ЕВРОПЕЙСКИЯ СОЦИАЛЕН ФОНД

ЦЕНА НА ТРУДА И СИСТЕМИ НА ЗАПЛАЩАНЕ НА ТРУДА

Сравнително **ниското заплащане класира** сектора на последните места по СРЗ в България и в страните от ЕС.

СРЗ от 472 лв. е едва 55 - 57% от СРЗ за страната.

Нетната заплата от 370 лв. е само с 30 лв. по - висока от МРЗ за страната от МРЗ.

Повече от 10 години се запазва тенденцията на **спад на СРЗ**, спрямо СРЗ за страната.

Минималният ѝ ръст в годините се дължи на намаляването на заетостта. Доскоро секторът бе част от **основния контингент „работещите бедни“** в страната – сега вече **шивачките са “нископлатени работници”**.

Удължаването на работно време, полагането на извънреден труд и прикриването му, чрез сумирането на работното време е масова практика.

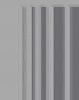
Забавено изплащане на РЗ от 3- 6 месеца, както и само авансови плащания .
Дължимите суми не се олихвяват ,съгласно КТ

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА
НЕЗАВИСИМИТЕ
СИНДИКАТИ В
БЪЛГАРИЯ

СОФИЯ 1000
ПЛ. МАКЕДОНИЯ 1
ТЕЛ. 02 4010 540
WWW.KNSB-FLEXICURITY.ORG

ПРОЕКТЪТ СЕ ФИНАНСИРА
ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ
СОЦИАЛЕН ФОНД И
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ПРОЕКТ "СИГУРНОСТ ЧРЕЗ ЗАКОНА, ГЪВКАВОСТ ЧРЕЗ КОЛЕКТИВНО ТРУДОВО ДОГОВАРЯНЕ"

Договор № BG 051-PO001-2.1.03

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА "РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ" 2007-2013

ЕВРОПЕЙСКИЯ СОЦИАЛЕН ФОНД

РАЗМЕР И ТЕМПОВЕ НА НАРАСТВАНЕ НА СРЕДНАТА МЕСЕЧНА РАБОТНА ЗАПЛАТА В С-14 ПРОИЗВОДСТВО НА ОБЛЕКЛО

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
СРЗ (ЛВ.)	307	337	356	387	421	472
РЪСТ/ 2008 (%)		9.8	5.6	8.7	8.8	15.4

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА
НЕЗАВИСИМИТЕ
СИНДИКАТИ В
БЪЛГАРИЯ

СОФИЯ 1000
ПЛ. МАКЕДОНИЯ 1
ТЕЛ. 02 4010 540
WWW.KNSB-FLEXICURITY.ORG

ПРОЕКТЪТ СЕ ФИНАНСИРА
ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ
СОЦИАЛЕН ФОНД И
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ПРОЕКТ "СИГУРНОСТ ЧРЕЗ ЗАКОНА, ГЪВКАВОСТ ЧРЕЗ КОЛЕКТИВНО ТРУДОВО ДОГОВАРЯНЕ"

Договор № BG 051-PO001-2.1.03

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА "РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ" 2007-2013

ЕВРОПЕЙСКИЯ СОЦИАЛЕН ФОНД

Сделната, сделно - премиалната и повременно – премиалната системи са масово прилаганите системи на заплащане, наложили се във времето и утвърдили се в производството на облекло.

Системите на заплащане са традиционни, **но силно деформирани, и не отразяват реално вложения труд** и за сега не подлежат на промяна.

Сделно - премиалната система на заплащане се прилага за работниците, а **повременно - премиална** за служителите и помощния персонал.

Общото мнение е, че използваните системи на организация и заплащане на труда все още не са изчерпали своите възможности и след съответно осъвременяване на механизмите им, както и стриктното и правилното им прилагане ще бъдат ефективни и ще могат да намират приложение в следващите години.

Сезонният характер на работата и несигурността на поръчките **обуславя нереално нормиране на труда и определяне на разценките за единица продукция.**

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА
НЕЗАВИСИМИТЕ
СИНДИКАТИ В
БЪЛГАРИЯ

СОФИЯ 1000
ПЛ. МАКЕДОНИЯ 1
ТЕЛ. 02 4010 540
WWW.KNSB-FLEXICURITY.ORG

ПРОЕКТЪТ СЕ ФИНАНСИРА
ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ
СОЦИАЛЕН ФОНД И
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ПРОЕКТ "СИГУРНОСТ ЧРЕЗ ЗАКОНА, ГЪВКАВОСТ ЧРЕЗ КОЛЕКТИВНО ТРУДОВО ДОГОВАРЯНЕ"

Договор № BG 051-PO001-2.1.03

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА "РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ" 2007-2013

ЕВРОПЕЙСКИЯ СОЦИАЛЕН ФОНД

Субективизъм при оценката на изпълнението на трудовите норми, нереални норми, липсват регламенти, **ВПРЗ** – предимно в микро и малки фирми.

Производителността на труда и качеството на продукцията формират **основно наднормените плащания.**

Относителния дял на основната РЗ в Брутно трудово възнаграждение е **78-80%** с тенденция да намалява за сметка на подвижната част състояща се от стимули свързани с качеството, обема и производителността на труда, както и с времето на присъствие /бонуси за присъствие/

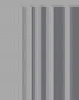
Продължава да се задълбочава диференциацията между средните заплати на служителите и работниците, като разликата е повече от 2 пъти. Относителният дял на **разходите за труд са сравнително високи, поради работата на ишлеме и ниската норма на печалба.**

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА
НЕЗАВИСИМИТЕ
СИНДИКАТИ В
БЪЛГАРИЯ

СОФИЯ 1000
ПЛ. МАКЕДОНИЯ 1
ТЕЛ. 02 4010 540
WWW.KNSB-FLEXICURITY.ORG

ПРОЕКТЪТ СЕ ФИНАНСИРА
ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ
СОЦИАЛЕН ФОНД И
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ПРОЕКТ "СИГУРНОСТ ЧРЕЗ ЗАКОНА, ГЪВКАВОСТ ЧРЕЗ
КОЛЕКТИВНО ТРУДОВО ДОГОВАРЯНЕ"

Договор № BG 051-PO001-2.1.03

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА "РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ" 2007-2013

ЕВРОПЕЙСКИЯ СОЦИАЛЕН ФОНД

КОЛЕКТИВНО ТРУДОВО ДОГОВАРЯНЕ

Ролята на КТД по отношение на цената на труда е значителна и е своеобразен коректор.

КТД в условията на криза се свежда до запазване на постигнатите договорености и запазване на работните места.

Над **10%** от заетите в сектора са покрити с КТД.

Няма сключен **БКТД** за шивашката индустрия повече от 6 години, поради **разнобой** между многобройните и неефективни работодателските организации нежелатели да поемат отговорност.

Обект на КТД са **МРЗ** за предприятието, отпуски, обезщетения и **допълнителните трудови възнаграждения**, които в последните години намаляват като видове и размери.

Особено негативна нагласа срещу **ДТВ** за придобит трудов стаж и професионален опит (% клас) от страна на работодателите.

Социалните програми са сведени до финансовите възможности на предприятията - столово хранене, поевтиняване на храната, помощи и др.

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА
НЕЗАВИСИМИТЕ
СИНДИКАТИ В
БЪЛГАРИЯ

СОФИЯ 1000
ПЛ. МАКЕДОНИЯ 1
ТЕЛ. 02 4010 540
WWW.KNSB-FLEXICURITY.ORG

ПРОЕКТЪТ СЕ ФИНАНСИРА
ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ
СОЦИАЛЕН ФОНД И
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ПРОЕКТ "СИГУРНОСТ ЧРЕЗ ЗАКОНА, ГЪВКАВОСТ ЧРЕЗ
КОЛЕКТИВНО ТРУДОВО ДОГОВАРЯНЕ"

Договор № BG 051-PO001-2.1.03

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА "РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ" 2007-2013

ЕВРОПЕЙСКИЯ СОЦИАЛЕН ФОНД

Справедлива оценка на труда и достойно заплащане в производството на облекло трябва да се търси в:

Бързото консолидиране на многобройните работодателски организации и сключване на БКТД.

Приемане на активна **секторна/браншова политика** по отношение на цената на труда и работните заплати, за бързо доближаване равнищата в ЕС. Договаряне на **браншово ниво на начални работни заплати** за типичните професии.

Договаряне на усъвършенствани и гъвкави механизми за **ежегодна актуализация на РЗ**, с цел запазване на покупателната способност и осигуряване на растеж в зависимост от производителността и качеството на труда, гарантиращи **действителната цена на труда**.

Въвеждане на **ежегоден препоръчителен индекс** за увеличение на РЗ, обвързан с инфлацията и ръста на производителността на труда в сектора.

Подобряване организацията и условията на труд.

Подготовка на квалифицирани кадри отговарящи на нуждите на производството на облекло.

Разпростиране на БКТД.

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА
НЕЗАВИСИМИТЕ
СИНДИКАТИ В
БЪЛГАРИЯ

СОФИЯ 1000
ПЛ. МАКЕДОНИЯ 1
ТЕЛ. 02 4010 540
WWW.KNSB-FLEXICURITY.ORG

ПРОЕКТЪТ СЕ ФИНАНСИРА
ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ
СОЦИАЛЕН ФОНД И
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ